

รายงานผลการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาการก่อตัวของชุมชนด้วยหลักพุทธธรรม

ในเขตกรุงเทพมหานคร

The Study of Community's Formation

with Buddhadhamma Principles in Bangkok.

โดย

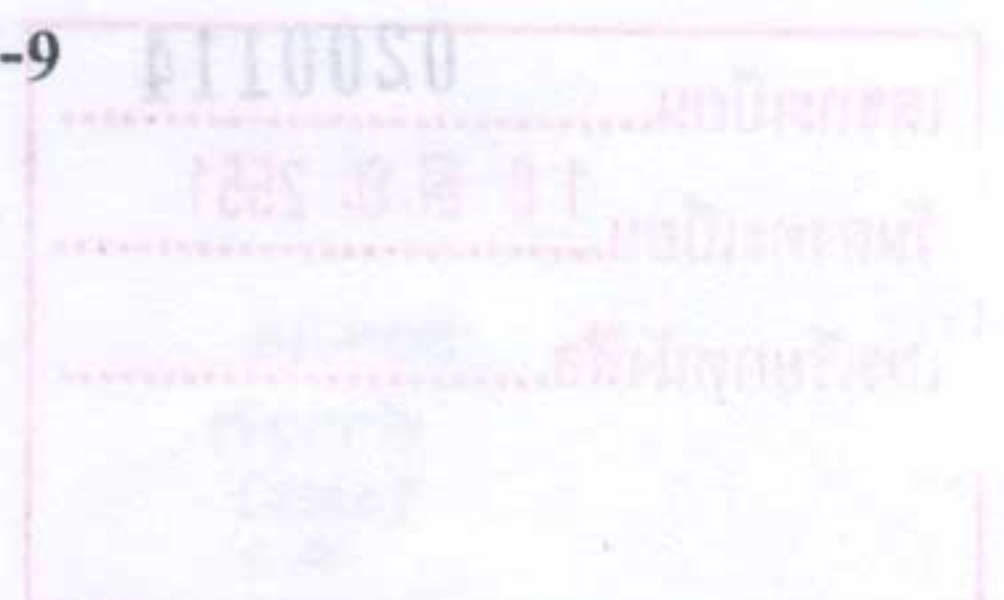
สุทธิพงศ์ ปานเพ็ชร

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

รายงานผลการวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

2550

ISBN 978-974-671-566-9

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จล่วงได้ด้วยดีเพราะได้รับการอนุเคราะห์จากบุคคลหลาย ๆ ฝ่ายด้วยกัน ซึ่งผู้วิจัยคิดว่าไม่สามารถระบุได้ทั้งหมด แต่ท่านที่สำคัญที่ถือได้ว่ามีส่วนช่วยผลักดันให้ งานวิจัยชิ้นนี้เกิดขึ้น ได้แก่ คร.สรชัย พิศาลบุตร และผู้ที่คอยดูแลงานวิจัยอย่างใกล้ชิดอย่างต่อเนื่อง คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จุลศักดิ์ ชาญณรงค์ และที่ให้คำปรึกษาเรื่องการวิเคราะห์ผล อาจารย์เกียรติศักดิ์ พาชยานุกูล หัวหน้าแผนกประมวลผลข้อมูล ศูนย์วิจัยมหาวิทยาลัยธุรกิจ บัณฑิตย งานวิจัยจะไม่สำเร็จได้เลยถ้าไม่ได้ข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์จากอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ ดังกล่าว

นอกจากนี้ขอขอบคุณผู้บริหารเขตหลักสี่และผู้บริหารเขตบางขุนเทียนและกลุ่มตัวอย่างที่ได้ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย และท้ายสุดนี้ผู้วิจัยขอกล่าวถึงกำลังสำคัญในการทำงาน คือ ครอบครัวของผู้วิจัยที่ช่วยในการตรวจสอบอักษรและให้กำลังใจตลอดเวลา

สุทธิพงศ์ ปานเพชร

พฤศจิกายน 2550

สารบัญ

เนื้อหา	หน้า
บทคัดย่อ	ก
Abstract	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	(1)
สารบัญตาราง	(3)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์	5
1.3 กรอบแนวคิด	5
1.4 สมมติฐาน	5
1.5 ขอบเขตของการวิจัย	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
1.7 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	6
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 รูปแบบ และลักษณะการก่อตัวของชุมชน	7
2.1.1 กำเนิดชุมชนและภูมิที่ตั้งของเมือง	14
2.1.2 รูปแบบของเมือง	17
2.1.3 ความเสื่อมและความยั่งยืนของเมือง	21
2.2 ทฤษฎีแหล่งกลาง	24
2.3 โครงสร้างทางสังคมของชุมชน	26
2.4 ประวัติการก่อตั้งชุมชนในเขตกรุงเทพมหานคร	27
2.5 หลักพุทธธรรม	33
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	36

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	41
3.1 พื้นที่ทำการวิจัย	41
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	41
3.3 วิธีดำเนินการวิจัย	42
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	43
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	45
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์	47
4.1 การวิเคราะห์การสัมภาษณ์ผู้ที่อยู่ในเขตพื้นที่หลักสี่ และเขตพื้นที่บางขุนเทียน	47
4.2 ลักษณะทั่วไปและความคิดเห็นของประชากรที่มี ต่อการปฏิบัติหลักพุทธและหลักการก่อตัวของชุมชน	51
4.3 การทดสอบสมมติฐาน	60
4.4 การประยุกต์หลักพุทธธรรมนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน	153
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย	157
5.1 ผลการวิจัย	157
5.2 อภิปรายผล	158
5.3 ข้อเสนอแนะการวิจัย	161
บรรณานุกรม	162
ภาคผนวก 1	165
ภาคผนวก 2	166
ประวัติผู้วิจัย	173

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงจำนวน ร้อยละ ลักษณะทั่วไปของประชากรในชุมชนเขตหลักสี่ และเขตบางขุนเทียน	51
ตารางที่ 2 แสดงความคิดเห็นแบ่งเป็นจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ลำดับ และความหมายของการปฏิบัติหลักพุทธธรรมในแต่ละด้าน	56
ตารางที่ 3 แสดงความคิดเห็นแบ่งเป็นจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความหมาย และลำดับของหลักการก่อตัวของชุมชนจำแนกในแต่ละด้าน	58
ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบหลักพุทธธรรมจำแนกตามเพศ	60
ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบหลักพุทธธรรมจำแนกตามอายุ	62
ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบหลักพุทธธรรม จำแนกตามการศึกษา	67
ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบหลักพุทธธรรมจำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย	70
ตารางที่ 8 การเปรียบเทียบหลักพุทธธรรมจำแนกตามช่วงเวลาการอยู่อาศัยในชุมชน	72
ตารางที่ 9 การเปรียบเทียบหลักพุทธธรรมจำแนกตามภูมิลำเนา	77
ตารางที่ 10 การเปรียบเทียบหลักพุทธธรรมจำแนกตามเชื้อชาติ	82
ตารางที่ 11 การเปรียบเทียบหลักพุทธธรรมจำแนกตามอาชีพ	86
ตารางที่ 12 การเปรียบเทียบหลักพุทธธรรมจำแนกตามสถานที่	90
ตารางที่ 13 การเปรียบเทียบหลักพุทธธรรมจำแนกตามกิจกรรม	93
ตารางที่ 14 การเปรียบเทียบหลักพุทธธรรมจำแนกตามความเชื่อ	99
ตารางที่ 15 การเปรียบเทียบหลักพุทธธรรมจำแนกตามหลักชุมชน	104
ตารางที่ 16 การเปรียบเทียบหลักพุทธธรรมจำแนกตามหลักพุทธธรรม	109
ตารางที่ 17 การเปรียบเทียบการก่อตั้งชุมชนจำแนกตามเพศ	113
ตารางที่ 18 การเปรียบเทียบการก่อตัวของชุมชนจำแนกตามอายุ	114
ตารางที่ 19 การเปรียบเทียบการก่อตั้งชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา	117
ตารางที่ 20 การเปรียบเทียบการก่อตั้งชุมชนจำแนกตามที่อยู่	119

(4)

ตารางที่ 21	การเปรียบเทียบการก่อตั้งชุมชนจำแนกตามช่วงเวลา	120
ตารางที่ 22	การเปรียบเทียบการก่อตั้งชุมชนจำแนกตามภูมิภาค	123
ตารางที่ 23	การเปรียบเทียบการก่อตั้งของชุมชนจำแนกตามเชื้อชาติ	125
ตารางที่ 24	การเปรียบเทียบการก่อตั้งของชุมชนจำแนกตามอาชีพ	128
ตารางที่ 25	การเปรียบเทียบการก่อตั้งชุมชนจำแนกสถานที่จัดกิจกรรม	130
ตารางที่ 26	การเปรียบเทียบการก่อตั้งของชุมชนจำแนกตามกิจกรรม	132
ตารางที่ 27	การเปรียบเทียบการก่อตั้งชุมชนจำแนกตามความเชื่อ	135
ตารางที่ 28	การเปรียบเทียบการก่อตั้งของชุมชนจำแนกตามหลักพุทธธรรม	138
ตารางที่ 29	การเปรียบเทียบการก่อตั้งพระชุมชนจำแนกตามหลักชุมชน	140
ตารางที่ 30	การหาความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธธรรมกับหลักการก่อตั้ง ของชุมชน	143